

3.10.2016

HE 108/2016 VP

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE HANKINTAMENETTELYÄ KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Yleisiä huomioita lakiehdotuksesta

EK pitää julkisilla varoilla tehtäviä hankintoja koskevaa menettelysääntelyä yhteiskunnallisesti merkittävänä lainsäädäntönä ja sen tavoitteita kannatettavina. Ehdotetulla lailla taataan voimassa olevan sääntelyn tapaan verovarojen tehokas käyttö, hyödynnetään kilpailuolosuhteita, edistetään laadukkaita hankintoja sekä varmistetaan tarjoajien ja ehdokkaiden tasapuolinen kohtelu. Lisäksi lakiehdotus mahdollistaa nykyistä paremmin innovatiiviset hankinnat ja pk-yritysten osallistumisen tarjouskilpailuihin.

Hankintojen laatuun kiinnitetään yhä enemmän huomiota. Palveluhankinnoissa hankintayksiköiden on jatkossa perusteltava, jos valintaperusteena käytetään pelkkää hintaa. Laatua voi ja EK:n mielestä pitää vaatia monissa muissakin hankintamenettelyn vaiheissa.

Pk-yritysten osallistumismahdollisuudet paranevat vihdoin

EK kannattaa pk-yritysten osallistumismahdollisuuksia helpottavia uudistuksia. Kohtuuttoman korkeat liikevaihtovaatimukset ovat tarpeettomasti tiputtaneet pk-yrityksiä pois tarjouskilpailuista, joten vaatimusten rajoittaminen on perusteltua. Myös uuden lain vahva ohjaus hankintojen jakamiseen pienempiin osiin on kannatettavaa.

Lain menettelysäännöt yksinkertaistuvat huomattavasti

Ehdotuksen mukaan menettelysäännöt ns. kansallisissa hankinnoissa sekä mm. sosiaali- ja terveyspalveluiden hankinnoissa yksinkertaistuvat merkittävästi. EK kannattaa ehdotettua sääntelyn keventämistä.

Kynnysarvot nousevat, sosiaali- ja terveyspalveluiden hankinnoissa jo liiankin paljon

Esityksen mukaan laki soveltuu sosiaali- ja terveyspalveluiden hankintoihin vasta, kun niiden ennakoitu arvo ylittää 400.000 euroa. EK vastustaa jo nykyisellään varsin korkean 100.000 euron kansallisen kynnysarvon nostamista peräti nelinkertaiseksi. Näin varsinkin, kun ko.

Yrityslainsäädäntö
Jukka Lehtonen

3.10.2016

hankinnat voidaan joka tapauksessa tehdä jatkossa hyvin kevyin ja joustavin menettelyin.

Poissulkemisperusteet voivat aiheuttaa hallinnollista taakkaa tai jopa syrjintää

Esityksen mukaan kilpailutuksen voittaneen yrityksen olisi EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa toimitettava rikosrekisteriotteet hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä, samoin kuin yrityksen edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävistä henkilöistä. Yritys saattaa olla ehdotuksen perusteella velvollinen esittämään jokaisen voitetun kilpailutuksen yhteydessä jopa useiden kymmenien, kenties lukuisia eri kansallisuuksia edustavien henkilöiden rikosrekisterinotteet. Hallinnollisen taakan vähentämiseksi EK esittää, että riittäväksi katsotaisiin esimerkiksi toimitusjohtajan tai hallituksen puheenjohtajan vastuutus siitä, että vastuuhenkilöt eivät ole syyllistyneet rikoksiin.

Eräät poissulkuperusteet saattavat jopa haitata suomalaisten yritysten kilpailukykyä muista EU-valtioista tuleviin tarjoajiin verrattuna. Esityksen mukaan hankintayksikön olisi suljettava tarjouskilpailusta pois yritys, jonka vastuuhenkilö on rikosrekisteristä ilmenevällä lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rikoslain 47 luvun rikoksista, kuten esimerkiksi työturvallisuus- tai työaika-suojelurikoksesta. Nämä säännökset soveltuvat Suomessa toimiviin, mutta eivät pääsääntöisesti muissa EU-valtioissa liiketoimintaansa harjoittaviin yrityksiin. Muista EU-valtioista suomalaiseen tarjouskilpailuun osallistuvat yritykset saisivat näin ollen kevyempien vaatimusten myötä kilpailuedun suomalaisiin toimijoihin verrattuna. Tällaista tilannetta ei tulisi aiheuttaa säätämällä hankintalakiin epätasapuolisia määräyksiä, joihin hankintadirektiivit eivät velvoita.

Viranomaisten on kilpailtava reilusti, jos ne menevät markkinoille

Esityksessä rajoitetaan ns. sidosyksikön mahdollisuuksia myydä palveluja markkinoille silloin, kun viranomainen tekee siltä hankintoja ilman kilpailuttamista. Esityksen mukaan tällaisen ulosmyynnin maksimi olisi viisi prosenttia liikevaihdosta ja enintään 500.000 euroa.

EK pitää esitettyjä rajoituksia välttämättöminä. Sidosyksikkö saa yksityisiin kilpailijoihinsa nähden huomattavan edun, kun se voi ilman kilpailuttamista myydä palveluja viranomaiselle. Asetettuja rajoja ei voi pitää Suomen olosuhteissa tiukkoina. On pikemminkin niin, että jo lakiehdotuksen aina sallima 100.000 euron suuruinen palveluiden myynti markkinoille voi häiritä vakavasti paikallisia tai alueellisia markkinoita.

Päätösvalta on aina viranomaisella itsellään. Se voi jatkossakin tehdä sidosyksiköltään hankintoja ilman kilpailuttamista. Vasta jos viranomainen päättää sallia sidosyksikkönsä myydä tavaraa tai palvelua merkittävästi myös markkinoille, sen on toimittava markkinoiden pelisäännöin, ja avattava myös omat hankintansa sidosyksiköltä kilpailulle.